

การขับเคลื่อนหมู่บ้านรักษาศีล 5
เพื่อส่งเสริมการอยู่ร่วมกันขององค์กรเครือข่ายในจังหวัดสุรินทร์
The Movement of 5 Silas Village Project For Promoting
the Co-existence of Social Network in Surin Province

¹พระครูปริยัติปัญญาโสภณ, ²พระครูสุธรรมกิจโกศล, ³พระอธิการวิชาญ อาทโร,
⁴ภักษ์วัชร์ สุขเสน และ ⁵วันชัย ชูศรีสุข
¹Phrakrupariyatpanyasopol, ²PraKru Sudumkitkoston, ³Phra ATHikan Wichan,
⁴Rongsuriya Homvan and ⁵Wanchai Shusrisuk

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตสุรินทร์, ประเทศไทย
Mahaculalongkornrajavidyalaya University Surin Campus, Thailand

¹Phatchawat55@gmail.com

Received: January 15, 2022; Revised: February 20, 2023; Accepted :April 24, 2023

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษากระบวนการขับเคลื่อนโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 เพื่อส่งเสริมการอยู่ร่วมกันขององค์กรเครือข่ายในจังหวัดสุรินทร์ 2) เพื่อศึกษาการอยู่ร่วมกันตามโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 เพื่อส่งเสริมการอยู่ร่วมกันขององค์กรเครือข่ายในจังหวัดสุรินทร์ 3) วิเคราะห์การขับเคลื่อนโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 เพื่อส่งเสริมการอยู่ร่วมกันขององค์กรเครือข่ายในจังหวัดสุรินทร์ การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ เก็บรวบรวมข้อมูลแบบสัมภาษณ์เชิงลึกแบบมีโครงสร้างจากตัวแทนกลุ่มคณะสงฆ์ สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ จังหวัดสุรินทร์ สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดสุรินทร์ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เทศบาล สถานการศึกษาและชุมชน จำนวน 20 รูป/คน สทนทากลุ่มและสังเกตการณ์ของกลุ่มประชากรตัวอย่าง วิเคราะห์ข้อมูลโดยวิธีการวิเคราะห์เนื้อหาเชิงพรรณนาความ

¹ อาจารย์, มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตสุรินทร์

² อาจารย์, มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตสุรินทร์

³ อาจารย์, มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตสุรินทร์

⁴ อาจารย์, มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตสุรินทร์

⁵ อาจารย์, มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตสุรินทร์

ผลการวิจัยพบว่า

กระบวนการขับเคลื่อนโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 คณะสงฆ์จังหวัดสุรินทร์ทำเชิงนโยบาย เน้นการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนเพื่อการขับเคลื่อนโครงการให้เข้าถึงประชาชนโดยให้หลักศีล 5 ในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของประชาชน

การอยู่ร่วมกันตามโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 มีการทำกิจกรรมของชุมชนผ่านศาสนา ความเชื่อทางวัฒนธรรมประเพณี คนในชุมชนมีส่วนร่วมกิจกรรม เช่น ทำบุญ ให้ทาน สวดมนต์ ไหว้ งานประเพณีในชุมชนให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมกิจกรรมเพื่อสามัคคีและรับผิดชอบร่วมกัน

การขับเคลื่อนโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 มีกระบวนการทำงานอย่างเป็นระบบ มีการติดตาม ประเมินผลของโครงการ และมีผลเกิดขึ้นต่อคุณธรรมจริยธรรมของประชาชนในหมู่บ้าน ต้นแบบ

คำสำคัญ: การขับเคลื่อน, หมู่บ้านรักษาศีล 5, การอยู่ร่วมกัน, เครือข่าย

Abstract

The objectives of this research are as follows, 1) To study the process driving the village 5 precepts to promote the co-existence of the organization and network in the Surin province. 2.) To study the coexistence according to the project of village of 5 precepts to promote the co-existence of the organization and network in the Surin province. 3) Analysis ion driving the village 5 precepts to promote the co-existence of the organization and network in the Surin province. This research is qualitative research. By the study : Driving the village 5 precepts to promote the co-existence of the organization and network in the Surin province. how to collect information that is in-depth interview-style discussion group and observation of a population sample.

The research found that:

Driving the village 5 precepts. As to the Driving the village 5 precepts is cooperative between The monks of Surin province, Both parties is Maha Nikai and Thammayut Nikaya all levels government since : Primate province, the Ecclesiastical District Officer, Ecclesiastical Commune-Chief, abbot, Buddhist monk and novice monk. On the part of the Government department took part in support in the information of the public by coordinating a step from the Governor of Surin, District-chief officer, a village elder or local chief, village chief, President of community and public. As the head of government the provincial Office of Buddhism, the Provincial offices of cultures, Schools, Sub-district Administration Organization. To achieve the driving the village 5 precepts towards a goal. by the public has adopted the principles of Buddhism. That is the 5 precepts to improve the quality of life ; To refrain from attacking each other, To refrain from theft the serpentine exploiting them, To refrain from misconduct on the

other, To refrain from lying, cheating, lying, deception and To refrain from drinking alcohol, and drug dependence. And focus on people living together in a society happily without danger and violence conflicts in residential communities. The partnering moral development of the community. Through the activities of a tame link driven village 5 precepts with houses, temples and schools. To live happily is solidarity, harmony of people in a sustainable Surin province.

Keywords: The Movement, 5 Silas Village Project, Promoting the Co-existence, Social Network

บทนำ

โครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 เพื่อชาวประชาเป็นสุข เป็นโครงการในดำริของสมเด็จพระมหาธีรราชเจ้า คลาจารย์ผู้ปฏิบัติหน้าที่สมเด็จพระสังฆราชเพื่อสร้างความตระหนักให้พุทธศาสนิกชนนำหลักธรรมคำสอนทางพระพุทธศาสนาไปประพฤติปฏิบัติตามหลักศีล 5 เพื่อให้สังคมไทยอยู่เย็นเป็นสุขซึ่งสอดคล้องกับเจตนารมณ์ของพลเอกประยุทธ์จันทร์โอชาหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติที่มีความมุ่งหมายสร้างความปรองดองสมานฉันท์และคืนความสุขให้กับคนในชาติโดยเห็นว่าทุกศาสนาสอนให้คนเป็นคนดีมีเหตุมีผล ไม่เช่นฆ่าทำร้ายซึ่งกันและกัน การนำหลักธรรมทางศาสนาไปสู่เด็กเยาวชนและประชาชนจึงเป็นสิ่งสำคัญ กระทรวงวัฒนธรรมจึงได้น้อมรับโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 ชาวประชาเป็นสุขในดำริของสมเด็จพระมหาธีรราชเจ้าคลาจารย์ มาเป็นนโยบายสำคัญและเร่งด่วนของกระทรวงวัฒนธรรมและได้มอบให้กรมการศาสนาดำเนินการด้วยจุดประสงค์ที่จะให้โครงการนี้เป็นหนึ่งในโครงการที่เป็นความหวังของชาติที่จะพลิกฟื้นความปรองดองสมานฉันท์และคืนความสุขสู่สังคมไทยโดยเร็วจึงเร่งดำเนินการในจังหวัดต่างๆ รวมทั้งจังหวัดต้นแบบนำร่อง 11 จังหวัดเพื่อเป็นจังหวัดรักษาศีล 5 ต้นแบบซึ่งจะเป็นแบบอย่างในการดำเนินชีวิตที่ตั้งมั่นที่น้อมนำหลักศีล 5 ไปประพฤติปฏิบัติก่อให้เกิดความสามัคคีปรองดองเอื้ออาทรต่อกันและอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุขซึ่งทุกท่านในจังหวัดต้นแบบจะได้ภาคภูมิใจในความสำเร็จของจังหวัด และเป็นแรงบันดาลใจให้กับจังหวัดต่างๆ สามารถก้าวข้ามปัญหาอุปสรรคต่างๆ จากความเพียรของทุกจังหวัดสู่ผลสัมฤทธิ์ที่ตั้งไว้ในการดำเนินการขับเคลื่อนโครงการนี้ไปสู่เป้าหมายจำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกภาคส่วนของสังคมโดยเฉพาะพระสังฆาธิการในทุกระดับชั้นเจ้าอาวาสผู้ว่าราชการจังหวัดหัวหน้าส่วนราชการในจังหวัดหน่วยงานทางทหารในพื้นที่ศูนย์ปรองดองสมานฉันท์เพื่อการปฏิรูปจังหวัดวัฒนธรรมจังหวัดนายอำเภอองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกำนันผู้ใหญ่บ้าน

คณะสงฆ์จังหวัดสุรินทร์เห็นความสำคัญหลักคำสอนของพระพุทธเจ้าที่ส่งเสริมให้คนในสังคมได้ตั้งตนอยู่ในความดีเป็นคนมีศีลธรรม จึงเข้าร่วมโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 ตามนโยบายของรัฐซึ่งเป็นโครงการสร้างความปรองดองสมานฉันท์โดยใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา หมู่บ้านรักษาศีล 5 เป็นนโยบายสำคัญของเจ้าประคุณสมเด็จพระมหาธีรราชเจ้าคลาจารย์ผู้ปฏิบัติหน้าที่สมเด็จพระสังฆราชที่ดำริให้กับคณะสงฆ์ทุกจังหวัดและสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติได้ร่วมในการนำหลักของศีล 5 ให้เข้าถึงประชาชนทุกระดับครอบคลุมทุกพื้นที่โดยให้จัดทำในรูปแบบของโครงการสร้างความ

ปรองดองสมานฉันท์โดยใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา “หมู่บ้านรักษาศีล 5” เพื่อถวายเป็นพระราชกุศลแด่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวและสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ เพื่อสร้างความสามัคคีปรองดองและประโยชน์สุขของประชาชนและเพื่อให้ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดีโดยยึดมั่นตามคำสอนทางพระพุทธศาสนาอันจะส่งผลให้ประเทศชาติมีความสงบร่มเย็นซึ่งที่ผ่านมาสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติได้ร่วมกับจังหวัดต่างๆ เปิดโครงการนาร่องและขับเคลื่อนการดำเนินงานในหลายพื้นที่โดยมีเจ้าคณะจังหวัด เจ้าคณะอำเภอ เจ้าคณะตำบล เจ้าอาวาส ผู้ว่าราชการจังหวัด ส่วนราชการ สถาบันการศึกษา องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรภาคเอกชน กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และองค์กรเครือข่ายต่างๆ ในพื้นที่ร่วมขับเคลื่อนโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5(สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ, 2557: 5)

การขับเคลื่อนโครงการรักษาศีล 5 ของคณะสงฆ์จังหวัดสุรินทร์โดยการนำของพระราชสุตถาจารย์เจ้าคณะจังหวัดสุรินทร์เป็นโครงการเร่งด่วนที่คณะสงฆ์จังหวัดสุรินทร์ต้องให้ความสำคัญโดยการร่วมมือกับหน่วยราชการทุกระดับชั้นขับเคลื่อนโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 ให้ครบทุกอำเภอและหมู่บ้าน เป็นการสร้างเครือข่ายเพื่อหาแนวร่วมจากหน่วยงานราชการและประชาชนให้เห็นความสำคัญของการมีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนโครงการรักษาศีล 5 ในระดับตัวบุคคล ระดับชุมชน ระดับหมู่บ้าน ระดับตำบลและระดับอำเภอ คณะสงฆ์จังหวัดสุรินทร์ประชุมพระสังฆาธิการทั้งจังหวัดมารับทราบนโยบายและนำไปปฏิบัติโดยให้วัดทุกวัดเป็นศูนย์กลางการขับเคลื่อนโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 โดยการทำงานร่วมกับหน่วยราชการ ระดับอำเภอ องค์การบริหารส่วนตำบล หมู่บ้านและประชาชนในเขตพื้นที่ของคนที่ได้รับผิดชอบรูปแบบการสร้างความสำเร็จของโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 ได้แก่การประชาสัมพันธ์ทางเครื่องกระจายเสียง ขึ้นป้ายโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 แจกแผ่นพับ เป็นการรณรงค์สร้างกระแสให้ประชาชนสนใจเข้าร่วมโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 นำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาไปปฏิบัติโดยเริ่มต้นการรักษาศีล 5 ประการ ได้แก่ 1.ปาณาติปาตา เวรมณี งดเว้นจากการทำชีวิตสัตว์ให้ตกล่วงไป 2.อทินนาทานา เวรมณี งดเว้นจากการถือเอาของที่เจ้าของมิได้ให้ 3.กาเมสุมิจฉา วาเรมณี งดเว้นจากการประพฤติดีในกาม 4.มุสาวาทา เวรมณี งดเว้นจากการกล่าวเท็จ 5.สุราเมรัยมัชชปมาทัฏฐานา เวรมณี งดเว้นจากการดื่มสุราและเมรัย อันเป็นที่ตั้งแห่งความประมาทเป็นการส่งเสริมให้ประชาชนตั้งอยู่ศีลธรรมอันดี เป็นที่น่าเคารพเลื่อมใสของผู้คนทั่วไป เพราะคุณธรรมที่ประชาชนประพฤติปฏิบัติดีแล้วย่อมนำมาความสุกษาให้แก่ตนและบุคคลอื่น คณะสงฆ์จังหวัดสุรินทร์ต้องการเห็นความสุขเกิดขึ้นในสังคมและชุมชนในเขตพื้นที่จังหวัดสุรินทร์เป็นการปฏิบัติตามนโยบายรัฐบาล โดยเห็นว่าโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 เป็นหลักการสร้างคนดีให้กับสังคมไทยเป็นสังคมคนดีงดเว้นการทะเลาะวิวาท การทำร้ายซึ่งกันและกัน มีการประกอบอาชีพที่สุจริต ไม่ข้องเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษหรือการกระทำความผิดทางกฎหมายเป็นการเคารพเกียรติศักดิ์ศรีตนเองและรู้จักเคารพสิทธิความเป็นมนุษย์ของบุคคลอื่นเป็นการอยู่ร่วมกันอย่างปลอดภัยในสังคมบ้านเมืองของประเทศไทยเพราะมีคนดีสังคมจึงน่าอยู่จะไปไหนอยู่กับใครก็ปลอดภัย เพราะการนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนามาปฏิบัติให้เกิดประโยชน์สูงสุดในการดำเนินชีวิตประจำวัน

พระราชสุตาลังการ เจ้าคณะจังหวัดสุรินทร์ได้ประชุมคณะสงฆ์ทุกระดับภายในจังหวัดสุรินทร์เพื่อมอบนโยบายให้พระสังฆาธิการดำเนินงานตามนโยบายของสมเด็จพระมหารัชมังคลาจารย์ผู้ปฏิบัติหน้าที่สมเด็จพระสังฆราช และ เจ้าพระคุณสมเด็จพระมหารัชมังคลาจารย์ ผู้ปฏิบัติหน้าที่สมเด็จพระสังฆราชเจ้าประคุณสมเด็จพระมหารัชมังคลาจารย์ผู้ปฏิบัติหน้าที่สมเด็จพระสังฆราช ที่ต้องการให้ส่งเสริมให้คนในหมู่บ้านต่างๆ ปฏิบัติตามหลักศีล 5 เพื่อให้เกิดเป็นหมู่บ้านศีล 5 รวมทั้งการสนับสนุนและฟื้นฟูกิจกรรมโครงการหน่วยอบรมประจำตำบล (อ.ป.ต.) เพื่อเป็นหน่วยรองรับในการขับเคลื่อนโครงการ ซึ่งขณะนี้ คณะสงฆ์ในจังหวัดสุรินทร์ได้ลงพื้นที่ให้ความรู้กับประชาชนในหมู่บ้านต่างๆแล้ว ในทางฝ่ายบ้านเมือง จังหวัดสุรินทร์นำโดยนายอรรถพร สิงหวิชัยผู้ว่าราชการจังหวัดสุรินทร์ได้มอบนโยบายให้ส่วนราชการตามสายบังคับบัญชาแล้ว ยังได้ถือโอกาสออกพบปะและบรรยายให้ความรู้แก่ราชการในส่วนราชการต่างๆ ระดับอำเภอ ตำบล และ หมู่บ้าน/ชุมชน และองค์กรต่าง ๆ เพื่อประกาศนโยบายโครงการขับเคลื่อนหมู่บ้านรักษาศีล 5 มอบให้สำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดสุรินทร์เป็นหน่วยงานหลักในการบูรณาการกับหน่วยงานอื่น ๆ เพื่อส่งเสริมการปฏิบัติตามแนวศีล 5 ทุกหมู่บ้าน/ชุมชน ทุกหน่วยงาน/องค์กร ทุกสถานศึกษา/โรงเรียน ทุกตำบลทุกอำเภอนายนายอรรถพร สิงหวิชัย ผู้ว่าราชการจังหวัดสุรินทร์กล่าวว่าสภาพเศรษฐกิจและสังคมปัจจุบัน ทำให้วิถีชีวิตคนในชุมชนเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม ส่งผลกระทบก่อให้เกิดปัญหาชีวิต ครอบครัวและสังคม เช่น ปัญหายาเสพติดปัญหาอาชญากรรม ขาดความโอ้ออมอารีสามัคคีปรองดอง เป็นต้น เพื่อป้องกันและบรรเทาปัญหาต่างๆจำเป็นต้องเฝ้าระวังและสร้างภูมิคุ้มกันให้สังคมอยู่เย็นเป็นสุขโดยใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา หมู่บ้านรักษาศีล 5 เป็นตัวเชื่อมกันระหว่างวัด บ้าน ราชการเพื่อสร้างความเข้าใจอันดีในการอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุขในสังคม การจัดเวทีประชาคมหมู่บ้านศีล 5 ทั้งระดับจังหวัด ระดับอำเภอ และระดับตำบลจัดกิจกรรมคัดเลือกหมู่บ้าน/ชุมชนต้นแบบศีล 5 และคัดเลือกหมู่บ้าน/ชุมชนต้นแบบ รวมทั้งจัดให้มีการรายงานผลการปฏิบัติงานของคณะกรรมการหมู่บ้านศีล 5 นอกจากนี้จังหวัดสุรินทร์ยังได้ส่งเสริมกิจกรรมของคณะสงฆ์ จัดกิจกรรมพระธรรมทูตสัญจรจัดหาพระวิทยากร และผู้ทรงคุณวุฒิร่วมสัญจรให้ความรู้แนวทางปฏิบัติตามหลักศีล 5 และกิจกรรมอื่น ๆ ที่ส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม จังหวัดสุรินทร์ได้จัดโครงการสนับสนุนหมู่บ้านศีล 5 เช่นโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 กิจกรรมต่างๆ เช่น โครงการ ลด ละ เลิก สิ่งเสพติดให้โทษ เพื่อพัฒนาหน่วยงานองค์กรทุกภาคส่วนโครงการอบรมคุณธรรมจริยธรรมโดยใช้วัดเป็นศูนย์กลางเนื่องในวันธรรมสวนะโครงการเข้าค่ายถือศีลปฏิบัติ เป็นต้น เชื่อได้ว่าการขับเคลื่อนโครงการหมู่บ้านศีล 5 ประชาชนเป็นสุขของจังหวัดสุรินทร์ จะประสบความสำเร็จนอกจากนี้ จังหวัดสุรินทร์จะเน้นส่งเสริมให้โรงเรียนทุกแห่งทุกระดับชั้นในจังหวัดสุรินทร์ ให้ความรู้เรื่องศีล 5 เพื่อให้หม่อมมาแนวทางศีล 5 ไปปฏิบัติในการดำเนินชีวิต เชื่อว่าการวางรากฐานตั้งแต่เด็กจะช่วยให้เขาเติบโตมาเป็นผู้ใหญ่ที่ดีในอนาคตจังหวัดสุรินทร์ พร้อมด้วยคณะสงฆ์จังหวัดสุรินทร์คาดหวังว่าการส่งเสริมให้ประชาชนนำศีล 5 ไปสู่การปฏิบัติอย่างจริงจังจึงเชื่อว่าประชาชนในชุมชนจะมีความสมัครสมานสามัคคี ปรองดอง ลด ละเลิกการดื่มสุราและอบายมุข ปัญหาการทะเลาะวิวาท ปัญหาอุบัติเหตุและอาชญากรรมลดลง หากทำได้ประชาชนในจังหวัดสุรินทร์ก็จะอยู่กันอย่างมีความสุขอย่างแน่นอน

ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะทำการวิจัยเกี่ยวกับการขับเคลื่อนหมู่บ้านศีล 5 เพื่อจริยธรรมการอยู่รวมกันโดยองค์กรพหุภาคีเครือข่ายในจังหวัดสุรินทร์ร่วมมือกับหน่วยงานของรัฐ หน่วยงานเอกชน และประชาชนในจังหวัดสุรินทร์อยู่ 3 ประเด็นคือ 1) เพื่อศึกษากระบวนการขับเคลื่อนโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 เพื่อส่งเสริมการอยู่รวมกันขององค์กรเครือข่ายในจังหวัดสุรินทร์ การศึกษากระบวนการขับเคลื่อนโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 ของคณะสงฆ์จังหวัดสุรินทร์ได้ร่วมมือกับส่วนราชการในระดับต่างๆที่อาจจะเป็นแกนนำการขับเคลื่อนโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 ว่ามีกระบวนการดำเนินการอย่างไร 2) เพื่อศึกษาการอยู่รวมกันตามโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 เพื่อส่งเสริมการอยู่รวมกันขององค์กรเครือข่ายในจังหวัดสุรินทร์เพื่อศึกษาการอยู่รวมกันตามโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 ของประชาชน ชุมชนมีวิธีการอยู่รวมกันตามหลักกฎระเบียบ กติกาทางสังคมอย่างไร 3) วิเคราะห์การขับเคลื่อนโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 เพื่อส่งเสริมการอยู่รวมกันขององค์กรเครือข่ายในจังหวัดสุรินทร์เพื่อศึกษาวิเคราะห์การขับเคลื่อนโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 ของคณะสงฆ์จังหวัดสุรินทร์และองค์กรเครือข่ายต่างๆมีรูปแบบการขับเคลื่อนโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 เป็นอย่างไร เพื่อตอบสนองโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 อย่างเป็นรูปธรรม

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษากระบวนการขับเคลื่อนโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 เพื่อส่งเสริมการอยู่รวมกันขององค์กรเครือข่ายในจังหวัดสุรินทร์
2. เพื่อศึกษาการอยู่รวมกันตามโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 เพื่อส่งเสริมการอยู่รวมกันขององค์กรเครือข่ายในจังหวัดสุรินทร์
3. วิเคราะห์การขับเคลื่อนโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 เพื่อส่งเสริมการอยู่รวมกันขององค์กรเครือข่ายในจังหวัดสุรินทร์

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้จะศึกษาการขับเคลื่อนหมู่บ้านรักษาศีล 5 เพื่อส่งเสริมการอยู่รวมกันขององค์กรเครือข่ายในจังหวัดสุรินทร์ที่มีการประยุกต์หลักคำสอนทางพระพุทธศาสนา โดยแบ่งขอบเขตการวิจัยออกเป็น ดังนี้

ขอบเขตด้านเนื้อหา เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพกระบวนการขับเคลื่อนโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 ของเครือข่ายพหุภาคีจังหวัดสุรินทร์อยู่รวมกันตามโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 การขับเคลื่อนโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 เพื่อส่งเสริมการอยู่รวมกันขององค์กรเครือข่ายในจังหวัดสุรินทร์

ขอบเขตด้านพื้นที่ ประชากร และกลุ่มตัวอย่างในจังหวัดสุรินทร์เนื่องจากการวิจัยครั้งนี้เป็นวิจัยเชิงคุณภาพเป็นการศึกษาวิเคราะห์เชิงพื้นที่ ดังนั้น จึงกำหนดประชากรที่กลุ่มตัวอย่างโดยใช้วิธีการสุ่มแบบเจาะจง ได้แก่ คณะสงฆ์ จังหวัดสุรินทร์ สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ

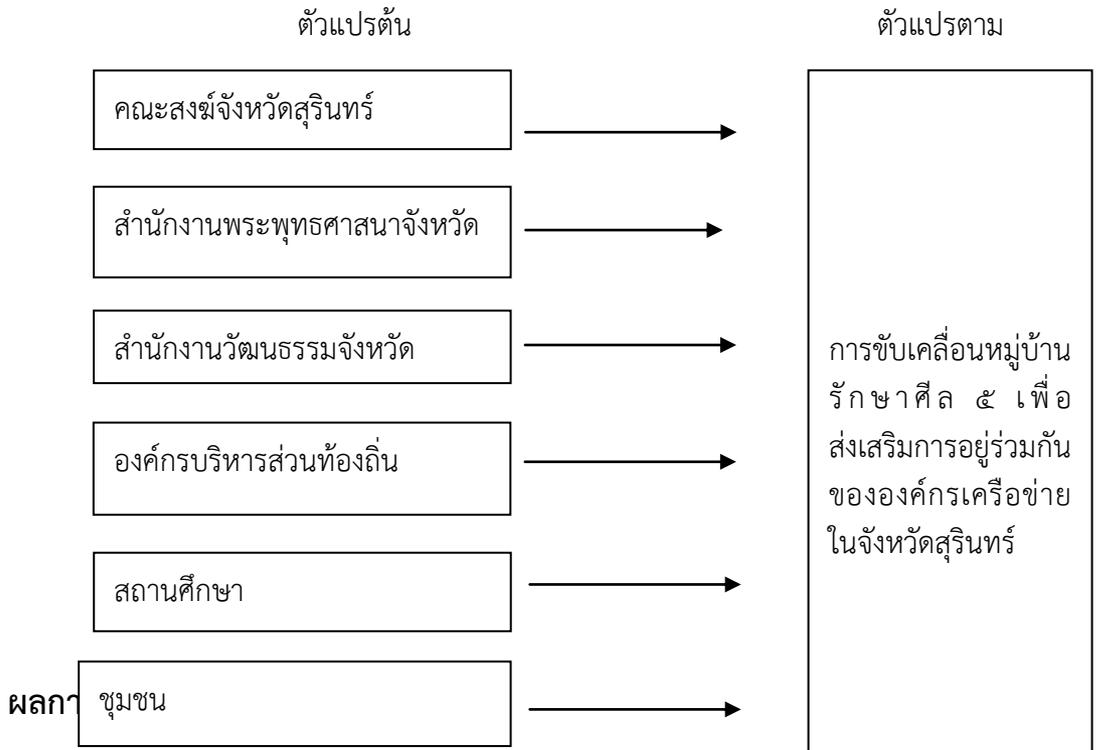
จังหวัดสุรินทร์ สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดสุรินทร์ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เทศบาล สถานการศึกษาและชุมชน

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ประชากรศึกษาเป็นกลุ่มพระภิกษุสงฆ์หรือผู้นำศาสนา ผู้บริหารภาครัฐ ส่วนท้องถิ่น และ ตัวแทนชุมชน ที่อาศัยอยู่ในเขตพื้นที่จังหวัดสุรินทร์ โดยใช้วิธีการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างที่มีความรู้ที่จะสามารถให้ข้อมูลที่สำคัญแบบเจาะจง (Purposive Sampling) คัดเลือกผู้ให้ข้อมูลแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive sampling) โดยกำหนดเกณฑ์ คือ เป็นผู้ที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญในประเด็นที่ศึกษา และเป็นผู้ที่ยินดีจะให้ข้อมูลเชิงลึกถึงปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นตามบริบทของพื้นที่ กำหนดกลุ่มผู้ให้ข้อมูล ดังนี้

1) กลุ่มพระสงฆ์ฆาธิการ	จำนวน 10 รูป/คน
2) กลุ่มผู้บริหารภาครัฐ/ผู้นำท้องถิ่น	จำนวน 5 คน
3) กลุ่มตัวแทนชุมชน/ปราชญ์ชาวบ้าน/นักวิชาการ	จำนวน 5 คน
รวม 20 รูป/คน	

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ในการวิจัยเรื่องการขับเคลื่อนหมู่บ้านรักษาศีล 5 เพื่อส่งเสริมการอยู่ร่วมกันขององค์กรเครือข่ายในจังหวัดสุรินทร์ ได้วางกรอบแนวคิดไว้ ดังนี้

ผลจากการศึกษาวิจัยทำให้ผู้วิจัยทราบถึงการขับเคลื่อนโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 เพื่อการอยู่ร่วมกันขององค์กรเครือข่ายในจังหวัดสุรินทร์ สรุปผลการวิจัยดังนี้

ผลจากการศึกษากระบวนการขับเคลื่อนโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 เพื่อส่งเสริมการอยู่ร่วมกันขององค์กรเครือข่ายในจังหวัดสุรินทร์ พบว่ากระบวนการขับเคลื่อนโครงการฯ เป็นรูปแบบการโครงสร้างเชิงนโยบายเป็นการสั่งหรือบัญชาการจากหน่วยงานของมหาเถรสมาคมโดยสมเด็จพระมหาธีรราชเจ้ามิ่งมงคลจารย์ผู้ปฏิบัติหน้าที่สมเด็จพระสังฆราชประธานคณะกรรมการอำนวยการโครงการสร้างความปรองดองสมานฉันท์โดยให้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา “หมู่บ้านรักษาศีล 5 ปฏิบัติศาสนกิจในการมอบหมายระดับจังหวัดเป็นผู้ดำเนินการต่อ ในส่วนของจังหวัดสุรินทร์เมื่อได้รับพระบัญชาให้ดำเนินการโครงการผ่านคณะสงฆ์จังหวัด โดยมอบให้เจ้าคณะจังหวัดสุรินทร์เป็นประธานกรรมการดำเนินขับเคลื่อนโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 โดยมีเจ้าคณะอำเภอรับนโยบายไปสู่ระดับตำบลและในระดับตำบลให้เจ้าคณะตำบลรับนโยบายไปสู่การปฏิบัติในระดับเจ้าอาวาสและหมู่บ้านเป็นการขับเคลื่อนโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 แบบการสร้างเครือข่ายครอบคลุมพื้นที่และให้ผู้ปฏิบัติงานเป็นหน้าที่หน่วยงานระดับล่างไปสู่อีกระดับในส่วนราชการก็มีการคำสั่งจากคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดสุรินทร์รับนโยบายโครงการหมู่บ้านศีล 5 ให้ออกหนังสือเวียนไปถึงหน่วยงานราชการภายในจังหวัดให้ดำเนินการโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 เป็นการกระจายงานสร้างเครือข่ายจากผู้ว่าราชการจังหวัด ไปสู่ระดับอำเภอ มีนายอำเภอเป็นการประธานดำเนินการในระดับอำเภอ ให้กำนันเป็นประธานกรรมการดำเนินการในระดับตำบล ให้ผู้ใหญ่บ้านทุกหมู่บ้านเป็นประธานกรรมการดำเนินการและยังมีหน่วยราชการเข้ามาร่วมกันขับเคลื่อนโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 เช่น สำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัด สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัด สถานศึกษาทุกแห่งในจังหวัดสุรินทร์ องค์การบริหารส่วนท้องถิ่น ให้ดำเนินโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 แบบคู่ขนานไปกับฝ่ายสงฆ์ โดยการขับเคลื่อนในระยะที่ 1 เป็นการดำเนินการหมู่บ้านรักษาศีล 5 แบบสำรวจขึ้นทะเบียนเป็นสมาชิกชาวพุทธโดยการรับสมัครลงชื่อ นามสกุล อายุ อยู่บ้าน เลขที่ ตำบล อำเภอ จังหวัด เป็นการขับเคลื่อนโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 แบบเชิงตัวเลข สร้างจำนวนตั้งเลขเป็นสถิติจำนวนสมัครเข้าโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 ซึ่งประชาชนที่อาศัยอยู่จังหวัดสุรินทร์มีจำนวน 1,395,024 คน มีผู้สมัครเข้าโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 จำนวน 1,104,634 คน คิดเป็นจำนวน 90 % ของจำนวนประชาชนที่รับสมัครเข้าร่วมโครงการรักษาศีล 5 การขับเคลื่อนโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 ของจังหวัดสุรินทร์ในระยะ 2 เป็นการคัดเลือกหมู่บ้านที่มีความพร้อมที่สุดเพื่อจะมอบป้ายหมู่บ้านรักษาศีล 5 และประชาชนพร้อมที่นำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาไปถือปฏิบัติเพื่อให้เกิดประโยชน์ตามหลักการและเหตุผลของโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 ให้ประชาชนไม่ฆ่ากันไม่เบียดเบียนกัน ไม่ลักขโมยทรัพย์สินของกันและกันไม่ล่วงละเมิดในคู่ครองของกัน ไม่มกมากในกาเมประเวณี ให้ประชาชนไม่โกหกหลอกลวงกัน ไม่ทำให้ผู้อื่นเสียผลประโยชน์ด้วยคำพูดของคน ไม่หลงลืมสติไม่ติดสิ่งเสพติดมีเมตตาให้โทษทุกชนิดนี้คือปกติของคน หากผู้ใดเป็นคนเหี้ยมโหด ชอบทารุณ ชอบฆ่าคนอื่นชอบลักขโมยทรัพย์สินของคนอื่น เป็นการปฏิบัติตามหลักธรรม 5 ประการซึ่งเป็นพื้นฐานของชีวิตและเป็นหลักประกันชีวิตของตนและผู้อื่นให้เกิดความสงบ สันติสุขมีความสามัคคีกลมเกลียวกันสอดคล้องกับเจตนารมณ์ของการสร้างความ

ปรองดองสมานฉันท์โดยให้พุทธศาสนิกชนได้น้อมนำหลักศีล 5 มาประพฤติปฏิบัติในการดำเนินชีวิตประจำวันและยังเห็นว่าประชาชนบางส่วนประเทศยังไม่ได้นำหลัก 5 ศีลไปปฏิบัติอย่างจริงจัง จึงได้มอบนโยบายหมู่บ้านรักษาศีล 5 ในส่วนของจังหวัดสุรินทร์โดยการนำของพระโสภณปริยัตยาภรณ์ เจ้าคณะจังหวัดสุรินทร์ ได้ประชุมคณะสงฆ์ทั้งจังหวัด ส่วนราชการ และประชาชน เพื่อขับเคลื่อนโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 ในระดับจังหวัดสุรินทร์ไปสู่การประพฤติปฏิบัติเพื่อให้เกิดความสงบสุขแก่ชีวิตและประชาชนในชุมชน

ผลจากการศึกษาการอยู่ร่วมกันตามโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 เพื่อส่งเสริมการอยู่ร่วมกันขององค์กรเครือข่ายในจังหวัดสุรินทร์ พบว่า ประชาชนในจังหวัดสุรินทร์ส่วนมากนับถือพระพุทธศาสนาและปฏิบัติตามหลักธรรมคำสอนของพระพุทธเจ้าโดยมีพระสงฆ์ที่อยู่ประจำวัดในชุมชนของแต่ละหมู่บ้านทำหน้าที่อบรมให้ความรู้ความเข้าใจในหลักธรรมและวิธีปฏิบัติตนให้เป็นคนดีของสังคมและประเทศชาติ วัดหรือพระสงฆ์ในชุมชนทำหน้าที่ขัดเกลาคุณธรรมจริยธรรมเพื่อการอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุขตามหลักของศีล 5 นั้น เป็นเครื่องบ่งชี้ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์โดยสามารถแบ่งการประพฤติปฏิบัติได้เป็น 5 ข้อที่สามารถจำแนกความเป็นมนุษย์และสัตว์ได้อย่างชัดเจนได้ดังนี้ ตั้งใจดเว้นจากการฆ่าสัตว์ ซึ่งโดยปกติของมนุษย์แล้วเราจะไม่ฆ่าแกงกันเองนั่นเป็นสิ่งแรกที่มนุษย์มีความแตกต่างจากสัตว์ ที่เวลาหิวก็จะไล่ล่าสัตว์อื่นเพื่อนำมาเป็นอาหารทันทีนั่นจึงทำให้เราสามารถแบ่งแยกความแตกต่างระหว่างคนกับสัตว์ได้อย่างชัดเจน ตั้งใจดเว้นจากการลักขโมย โดยปกติของมนุษย์แล้วจะไม่คิดขโมย หรือลักทรัพย์สินของใครไม่ว่าสิ่งนั้นจะเป็นรูปธรรมจับต้องได้หรือสิ่งที่เป็นนามธรรมจับต้องไม่ได้ เพราะมนุษย์มีความรอบรู้ในเรื่องของกรรมสิทธิ์ว่านั่นของเรา ว่านี่ของเรา แต่กับสัตว์เดียรัจฉานนั้นไม่รู้ยกตัวอย่าง เวลาที่สุนัขกำลังเห็นแมวกินปลาอยู่ถ้ามันมีความคิดที่อยากได้มันก็จะเข้าไปแย่งเลยทันที ฉะนั้น ถ้าใครลักขโมยหรือจี้ปล้นทรัพย์สินของคนอื่นก็แสดงว่าศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของเขาได้สูญเสียไปแล้วตั้งใจดเว้นจากการประพฤติดินในกาม มนุษย์เป็นผู้ที่รู้จักควบคุมความต้องการของตัวเองรู้ถูกผิด รู้ว่าอะไรควร อะไรไม่ควร ซึ่งแตกต่างจากสัตว์ อาทิเมื่อสุนัขเพศผู้ถึงคราวที่ฮอร์โมนเพศทำงานมันจะเข้าไปกัดเพื่อแย่งตัวเมียจากตัวผู้ตัวอื่นแต่มนุษย์ปกติกลับไม่ประพฤติเช่นนั้นตั้งใจดเว้นจากการพูดเท็จ พูดคำหยาบ คำส่อเสียด เพื่อเจ้า โดยธรรมชาติของมนุษย์แล้วจะไม่หลอกลวงและเบียดเบียนซึ่งกันและกันด้วยวาจา หรือคำพูด ซึ่งแตกต่างจากสัตว์ อาทิสุนัขที่อยู่ในบ้าน เมื่อมีสุนัขตัวอื่น หรือมนุษย์คนอื่นเดินผ่านมันมักจะส่งเสียงเห่าในทันที แต่มนุษย์เราโดยปกติไม่ได้เป็นเช่นนั้นที่อยู่ดีๆ เราจะคำ หรือว่าใครโดยไม่มีเหตุอันสมควร ตั้งใจดเว้นจากดื่มสุราตามปกติสัตว์ใหญ่มักมีผลกำลังมากกว่ามนุษย์ แต่มันบังคับทิศทางเคลื่อนที่ไม่ค่อยได้ เพราะไม่มีสติสำหรับควบคุมดังนั้น สัตว์จึงไม่สามารถเป็นกำลังกายที่เกิดเป็นคุณงามความดีหรือการช่วยเหลือผู้อื่นได้ ผิดกันกับมนุษย์มนุษย์มีสติสัมปชัญญะที่จะควบคุมการกระทำของตัวเอง ทำให้สามารถนำผลกำลังหรือกำลังกายที่เรามีเพื่อช่วยเหลือผู้อื่นหรือกระทำคุณงามความดีได้อย่างมากมาย แต่เมื่อใดที่มนุษย์ดื่มสุราหรือของมีเมาเข้าไป ก็จะทำให้ตนเองนั้นขาดสติขาดความยับยั้งซึ่งใจจนก่อให้เกิดการประพฤตินสิ่งที่ไม่ควรทำได้ซึ่งศีลข้อที่ 5 นี้เป็นข้อที่สำคัญที่สุดเพราะคนที่ขาดสติสามารถทำความชั่ว รวมไปถึงการประพฤติดินในศีลข้ออื่นๆได้อีกด้วยการที่ประชาชนพร้อมใจกันงดเว้นความชั่ว ความรุนแรงในการ

ใช้ชีวิตมุ่งสร้างความสุขความเคารพสิทธิของความเป็นมนุษย์และยังให้เกิดความปลอดภัยในการใช้ชีวิตประจำวันตามหลักของศีล 5 เพราะหลักของศีล 5 เป็นเครื่องมือประกันภัยทางสังคมของพระพุทธเจ้า การอยู่ร่วมกันของประชาชนตามโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 เน้นสังคมปลอดภัย ตกความขัดแย้ง สร้างสมานฉันท์บำเพ็ญประโยชน์แก่ส่วนร่วมเพื่อการอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุขต่อไป ผลจากการวิเคราะห์การขับเคลื่อนโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 เพื่อส่งเสริมการอยู่ร่วมกันขององค์กรเครือข่ายในจังหวัดสุรินทร์ พบว่าการขับเคลื่อนโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 เพื่อส่งเสริมการอยู่ร่วมกันขององค์กรเครือข่ายในจังหวัดสุรินทร์มีกระบวนการขับเคลื่อนเชิงระบบมี มีส่วนร่วมของภาคประชาชนการมีส่วนร่วมของประชาชนคือการเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ปัญหาการมีส่วนร่วมในการเลือกวิธีการแก้ไขปัญหาการมีส่วนร่วมในการดำเนินการแก้ไขปัญหาการมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์จากโครงการและการมีส่วนร่วมในการประเมินผลทั้งการที่ประชาชนมีส่วนร่วมในการคิดริเริ่มการตัดสินใจการร่วมปฏิบัติและร่วมรับผิดชอบในเรื่องต่างๆทำให้เกิดการยอมรับพร้อมอุทิศตนเพื่อทำกิจกรรมของชุมชนแนวความคิดการมีส่วนร่วมมีความเชื่อพื้นฐานที่ว่ามนุษย์ทุกคนสามารถพัฒนาได้และหากมีโอกาสและได้รับคำชี้แนะอย่างถูกต้องตั้งนั้นการมีส่วนร่วมของชุมชนจะสำเร็จผลได้ต้องเกิดจากจิตใจที่ต้องการเข้าร่วมในกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่งเพื่อให้เกิดผลต่อความต้องการของกลุ่มคนที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตทางสังคม ทั้งนี้ในการที่จะให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมอย่างแท้จริงนั้น การจัดกิจกรรมการมีส่วนร่วมต้องคำนึงถึงวิธีการดำเนินชีวิตค่านิยม ประเพณีทัศนคติของบุคคลเพื่อให้เกิดความสมัครใจเข้าร่วมกิจกรรมเพราะกลุ่มคนในชุมชนมีความแตกต่างกันในลักษณะส่วนบุคคลลักษณะทางเศรษฐกิจและการได้รับข้อมูลข่าวสารการเข้ามามีส่วนร่วมของชุมชนโดยการมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์สังเคราะห์ปัญหาของชุมชนร่วมในการวางแผนที่เหมาะสมและสอดคล้องกับวิถีชีวิตมีการกำหนดกิจกรรมและการดำเนินกิจกรรมประกอบการประเมินผลกิจกรรมโดยให้ความสำคัญโดยใช้ชุมชนเป็นศูนย์กลางมีหน่วยงานภาครัฐคอยช่วยเหลือให้คำแนะนำหรืออำนวยความสะดวกเพื่อให้เกิดความสำเร็จขึ้นในการพัฒนาชุมชนแนวทางการขับเคลื่อนโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 โดยภาคประชาชนมีส่วนร่วมนั้นเริ่มต้นจากการปรับความเห็นในเรื่องของทัศนคติในการรักษาศีลเป็นสิ่งที่สำคัญและเป็นเรื่องที่ใกล้ตัวและควรได้รับการส่งเสริมและความร่วมมืออย่างจริงจังในหมู่บ้านเพื่อให้ชุมชนสังคมเป็นสังคมที่สันติสุขและเป็นต้นแบบให้กับเยาวชนได้เห็นและปฏิบัติตาม ทั้งนี้การขับเคลื่อนโครงการต้องเปิดโอกาสให้ประชาชนทุกภาคส่วนร่วมถึงเยาวชนให้มีส่วนร่วมในความคิดการระดมความเห็นเพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และตระหนักถึงความสำคัญของการรักษาศีล 5 ในชุมชนอีกทั้งยังต้องมีการประชาสัมพันธ์อย่างต่อเนื่องผ่านกิจกรรมต่างๆของชุมชนมีการบูรณาการเข้ากับกิจกรรมต่างๆ ทั้งนี้กระบวนการต่างๆเหล่านี้ควรขับเคลื่อนผ่านบ้านวัดและโรงเรียนซึ่งเป็นสถาบันสำคัญของการอยู่ร่วมกันในชุมชนเรียกว่าบวร. แนวทางการขับเคลื่อนโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 สรุปได้ดังนี้

1)การบริหารชุมชน จัดตั้งคณะกรรมการระดับชุมชนให้สามารถขับเคลื่อนโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 ทำให้เกิดชุมชนสันติสุขโดยผู้นำสามารถขับเคลื่อนชุมชนให้ประชาชนมีส่วนร่วมในทางพฤติกรรมร่วมคิดร่วมทำในการพัฒนาชุมชนมีจิตอาสาที่พร้อมเสียสละความสุขส่วนตนเพื่อเป็นแบบอย่างที่ดีของลูกหลานสืบไปซึ่งสอดคล้องข้อเสนอว่าคนรุ่นเก่าคงแก้ไขอะไรไม่ได้มาก

เนื่องจากความเชื่อและค่านิยมที่เคยปฏิบัติกันมาเช่นเลิกงานมาต้องมีเหล้ากินเป็นต้นควรส่งเสริมเยาวชนคนรุ่นใหม่ในระดับประถมมัธยมโดยให้มีการทำงานให้สอดคล้องกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้เข้ามามีส่วนร่วมโดยให้เขาจัดเจ้าหน้าที่และบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถทางด้านนี้หมุนเวียนกับทางคณะสงฆ์บ้างไม่ให้เป็นที่หน้าทีของคณะสงฆ์อย่างเดียวและในส่วนของหมู่บ้านในแต่ละหมู่บ้านควรเปิดให้เข้าแสดงความคิดเห็นหรือไปดูหมู่บ้านต้นแบบที่เขาศึกษา ศิล 5 แล้วว่ามีลักษณะอย่างไรและมีประโยชน์เกิดขึ้นอย่างไรบ้าง

2) การมีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชนและทุกองค์กรได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมที่มีขึ้นในชุมชนทั้งยังเป็นการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ที่เสริมสร้างให้ประชาชนได้ร่วมกันคิดร่วมกันทำร่วมตัดสินใจในการพัฒนาชุมชนได้อย่างมีประสิทธิภาพเพื่อให้เกิดการบริหารชุมชนโดยใช้หลัก ศิล 5 พัฒนาระบบการความเป็นอยู่ของประชาชนอย่างยั่งยืนเพื่อประโยชน์สุขของประชาชนนั่นเองและมีแนวทางในการให้มีส่วนร่วมในการพัฒนาถนนต่างภายในหมู่บ้านร่วมคิดร่วมทำให้คำแนะนำต่างๆในช่วงระยะเวลาเข้าพรรษาที่โยมมาถือศีลกันที่วัดมีการร่วมทำกิจกรรมทางศาสนามีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในเรื่องของ ศิล 5 ในความเข้าใจของเยาวชนในปัจจุบันเพราะเขาเป็นเจ้าของพื้นที่เขาจะทราบถึงการเปลี่ยนแปลงและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันได้ต้องสร้างให้เกิดขึ้นในระดับบุคคลก่อนแล้วจึงจะส่งผลต่อในระดับครอบครัวและชุมชนต่อไป

3) การดำเนินการจำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกภาคส่วนของสังคมโดยเฉพาะพระสงฆ์ฆาติการในทุกระดับชั้นเจ้าอาวาสผู้ว่าราชการจังหวัดหัวหน้าส่วนราชการในจังหวัดนายอำเภอวัฒนธรรมจังหวัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกำนันผู้ใหญ่บ้านประชาชนในชุมชนตลอดจนคนในหมู่บ้านที่มีส่วนร่วมในการปวารณาตั้งใจรักษาศีล 5 โดยพร้อมเพรียงกันเพื่อร่วมสร้าง “ครอบครัวรักษาศีล 5” และ “หมู่บ้านรักษาศีล 5” ที่จะเป็พลังขับเคลื่อนโครงการนี้ไปสู่ผลสัมฤทธิ์ภายใต้มิติทางของหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาทำให้เกิดชุมชนสันติสุขตลอดไปอย่างยั่งยืนมีสุขภาพดีขึ้นส่งผลให้ภาครัฐไม่ต้องมารับภาระในการรักษาโรคที่เกิดจากยาเสพติดโดยนำเงินส่วนนั้นมาสนับสนุนในการศึกษาและพัฒนาคนในชาติดีกว่าในระดับบุคคลถ้ามีศีล 5 แล้วปัญหาอาชญากรรมจะลดลงอย่างแน่นอนเช่นการฆ่าการทำร้ายกันเอง การลักทรัพย์การทุจริตคอร์ปชั่น การข่มขืนปัญหา ยาเสพติดในระดับชุมชนศีลจะเป็นตัวช่วยควบคุมความขัดแย้งที่จะเกิดขึ้นได้เพราะศีลช่วยให้คนมีสติการรักษาศีล 5 ให้มีผลสำเร็จนั้นจะต้องมีปัจจัยหลายอย่างเช่นจะต้องมีศรัทธาสุขภาพแข็งแรงในการดำเนินชีวิตและมีส่วนร่วมในกิจกรรมนั้น

อภิปรายผล

จากการศึกษาการขับเคลื่อนโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 เพื่อการอยู่ร่วมกันขององค์กรเครือข่ายในจังหวัดสุรินทร์ มีประเด็นที่น่าสนใจมาอภิปรายผลดังนี้

การขับเคลื่อนโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 เพื่อการอยู่ร่วมกันขององค์กรเครือข่ายในจังหวัดสุรินทร์ โดยภาพรวมของการขับเคลื่อนโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 จังหวัดสุรินทร์ เป็นการขับเคลื่อนแบบมีส่วนร่วมขององค์กรหน่วยงานของรัฐและคณะสงฆ์จังหวัดสุรินทร์เป็นสามัคคีธรรม

เป็นงานของทุกคนตั้งแต่ผู้บริหารรับนโยบายโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 แล้วกระจายงานแบบแบ่งงานแบ่งหน้าที่กันทำและรับผิดชอบตามภาระงานเพื่อให้โครงการบรรลุตามเป้าหมาย คือให้ประชาชนนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาไปดำเนินชีวิตซึ่งมีความสอดคล้องกับงานวิจัยคำว่าศีลแปลว่าปกติธรรมชาติความเคยชินเยือกเย็นเกษมสุขในที่นี้แปลว่าปกติการทำให้เป็นปกติธรรมชาติความประพฤติที่ดีความตั้งใจดีและความสำรวมระวังไม่ล่วงละเมิดบัญญัติอันชอบธรรมคือการรักษากายวาจาใจให้เรียบร้อยความประพฤติชอบทางกายวาจาใจให้ตั้งอยู่ในความดีตามการรักษาปกติระเบียบวินัยปกติมารยาทดีปราศจากโทษข้อปฏิบัติในการฝึกให้ดียิ่งขึ้นข้อปฏิบัติในการควบคุมคนให้อยู่ในความไม่เบียดเบียนกันหรือการควบคุมพฤติกรรมส่วนตัวของเราศีลหลักประพฤติปฏิบัติในทางที่ดีงามให้เป็นไปโดยปกติชนส่งเสริมให้มนุษย์ทุกคนสามารถดำเนินชีวิตอยู่ร่วมกันในสังคมโดยปราศจากโทษภัยทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจเข้าถึงจุดหมายที่ดีงามตามลำดับของชีวิตทำให้สังคมโดยรวมมีความสงบเรียบร้อยและทำให้มนุษย์นั้นมีการสำรวมกายและวาจาเรียบร้อยทั้งในการพูดการคิดการทำการในการแสดงออกอันเป็นการยกระดับจิตใจเข้าถึงแก่นแท้ในหลักธรรมอันเป็นกุศลธรรมอันดีงามทั้งปวงอาจกล่าวสั้น ๆ ว่าศีลคือข้อห้ามไม่ให้ทำความชั่วทุจริตของพระพุทธศาสนา การศึกษาพบว่า ประชาชนในจังหวัดสุรินทร์เข้าลงชื่อสมัครเข้าโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 เพื่อการอยู่ร่วมกันขององค์กรเครือข่ายหมู่บ้านรักษาศีล 5 จำนวน 90 % ของประชาชนที่อยู่อาศัยในจังหวัดสุรินทร์มีความสอดคล้องกับงานวิจัยของพระครูสันติวชิรกิจ(2560: 1-2) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง แนวทางการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนในการขับเคลื่อนโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 เพื่อชุมชนสันติสุข:กรณีศึกษาชุมชนบ้านโนนดุมจังหวัดกำแพงเพชร ผลการวิจัยพบว่า 1) ศีล 5 เป็นเรื่องของการควบคุมระมัดระวังความประพฤติทางกายวาจาใจให้สุจริตเป็นเครื่องมือในพัฒนาตนเองและทำให้สังคมเกิดสันติสุขการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนควรเริ่มตั้งแต่กระบวนการคิดการวางแผนและการลงมือทำควรได้รับประโยชน์ต่อเรื่องที่ปฏิบัติร่วมกัน 2) โครงการหมู่บ้านศีล 5 ชุมชนโนนดุมมีจุดแข็งคือผู้นำที่ให้ความสนใจและเอาใจใส่ในเรื่องของการส่งเสริมให้คนรักษาศีลและจุดอ่อนคือการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนยังมีน้อยเป็นการปฏิบัติตามนโยบายของภาครัฐแต่ไม่ได้ออกมาจากความตั้งใจรักษาศีลอย่างแท้จริง 3) แนวทางการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนในการขับเคลื่อนโครงการหมู่บ้านศีล 5 เพื่อชุมชนสันติสุขควรเริ่มต้นจากการสืบหาเหตุปัจจัยที่ทำให้คนไม่รักษาศีลและเปิดวงสนทนาเพื่อสร้างการมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาและดำเนินการขับเคลื่อนการส่งเสริมรักษาศีล 5 ด้วยความเข้าใจขององค์ความรู้ใหม่คือ 4 ส. เพื่อสังคมสันติสุขโดยมีองค์ประกอบดังนี้ ส 1 ใส่ใจของผู้นำคือการเอาใจใส่ของผู้นำ ส 2 สืบหาสาเหตุและสร้างการมีส่วนร่วมคือการค้นหาสาเหตุวิเคราะห์ปัญหาและการมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหา ส 3 สนทนาสนทนาคือการใช้กระบวนการสนทนาในการเปิดพื้นที่เพื่อให้เกิดการพูดคุยแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ส 4 สืบสานแผนงานอย่างต่อเนื่องคือการลงมือทำตามเป้าหมายที่มาจากการมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นกำหนดโครงการและกิจกรรมรวมถึงกติกาต่างๆร่วมกัน

การอยู่ร่วมกันตามโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 เพื่อส่งเสริมการอยู่ร่วมกันขององค์กรเครือข่ายในจังหวัดสุรินทร์ การศึกษาพบว่า หลักธรรมทางพระพุทธศาสนาเป็นตัวเชื่อมโยงชีวิตของประชาชนในจังหวัดสุรินทร์ให้มีความใกล้ชิดกับพระพุทธศาสนาโดยการนำเอาหลักธรรมขึ้น

พื้นฐานได้แก่หลักของศีล 5 ไปปฏิบัติเพื่อสร้างความสุขและความปลอดภัยในการอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุขในชุมชนและสังคม ซึ่งมีความสอดคล้องกับแนวความคิดเรื่องเบญจศีลเป็นบทบัญญัติทางสังคมที่มนุษย์รุ่นก่อนๆ ได้วางไว้เป็นหลักข้อปฏิบัติสำหรับปกครองหมู่คณะเพื่อให้หมู่คณะดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุขไม่เบียดเบียนเอาเปรียบกันเบญจศีลเป็นเครื่องมือสำหรับวัดความเป็นมนุษย์เป็นเครื่องบ่งชี้ว่าผู้นั้นมีความเป็นมนุษย์สมบูรณ์หรือไม่เป็นมนุษย์ธรรมคือธรรมที่เป็นเครื่องวัดความเป็นมนุษย์เพราะศีลแต่ละข้อนั้นท่านวางไว้เพื่อประโยชน์แก่มนุษย์ในแต่ละทางดังนี้ เพื่อให้มีเมตตาธรรมไม่เบียดเบียนกัน เพื่อให้ชีวิตมีความปลอดภัยไม่ต้องหวาดระแวงกันและกัน เพื่อให้ประกอบกิจการงานและประพฤติธรรมได้โดยสะดวก เพื่อเป็นพื้นฐานให้สามารถช่วยเหลือเกื้อกูลกันได้ต่อไป เพื่อให้อยู่ร่วมกันได้อย่างสงบสุข เพื่อกำจัดเวรภัยทั้งปัจจุบันและอนาคตและความสอดคล้องกับงานวิจัยของวาสนา พิทักษ์ธรรมและคณะ (2559: 231) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุขที่ยั่งยืนในสังคมพหุวัฒนธรรมกรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลกระโด อำเภอยะรัง จังหวัดปัตตานี ผลจากการศึกษาพบว่า การอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุขเป็นสิ่งที่มนุษย์ทุกคนไม่ว่าจะนับถือศาสนาใดย่อมปรารถนาที่จะให้เกิดขึ้นกับชุมชนหรือสังคมของตนแต่การที่คนหลายกลุ่มมาอยู่ร่วมกันในบริบทของวัฒนธรรมสังคมและศาสนาที่ต่างก็ย่อมมีความขัดแย้งเกิดขึ้นบ้างความขัดแย้งก่อให้เกิดการสร้างสรรคสิ่งใหม่ๆ วิธีการแก้ไขก็แตกต่างกันไปในแต่ละสังคมและเมื่อมนุษย์ได้นำศาสนามาเป็นเข็มทิศนำทางสังคมก็นำมาซึ่งสันติสุขปัจจัยที่เอื้อต่อการอยู่ร่วมกันอย่างปกติสุขระหว่างชาวไทยพุทธและไทยมุสลิมในองค์การบริหารส่วนตำบลกระโด อำเภอยะรังจังหวัดปัตตานี ผู้นำชุมชนจากการศึกษาพบว่าผู้นำชุมชนเป็นบุคคลสำคัญในการขับเคลื่อนพัฒนาชุมชนและทำให้ชุมชนมีความปลอดภัยและมีความสุขผู้นำชุมชนจะต้องมีความยุติธรรมในการปกครองชาวบ้านทั้งไทยพุทธและมุสลิมต้องมีความเข้าใจในวิถีวัฒนธรรมที่มีความแตกต่าง การสื่อสารในชุมชนทำให้ชาวพุทธและไทยมุสลิมลดความหวาดระแวงต่อกันไว้วางใจกันอยู่กันได้ อย่างสันติสุขแนวทางในการรักษาความสัมพันธ์ระหว่างไทยพุทธและไทยมุสลิมในองค์การบริหารส่วนตำบลกระโด อำเภอยะรังจังหวัดปัตตานี การปรองดองความสัมพันธ์หน้าที่หลักของผู้นำชุมชนคือการปกครองความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มคนสองศาสนาพุทธและศาสนาอิสลามเพื่อไม่ให้เกิดความแตกแยกและความไม่ไว้ใจกันเพราะไทยพุทธและไทยมุสลิมคือพี่น้องกันซึ่งแจ้งทำความเข้าใจต่อเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นให้ประชาชนรับรู้และเข้าใจต่อปัญหาที่ผู้ไม่หวังดีพยายามทำให้เกิดความแตกแยกทางศาสนาการร่วมมือของคนชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการรักษาความสัมพันธ์ของพี่น้องไทยพุทธไทยมุสลิมให้เกิดความรักสามัคคีด้วยการสนับสนุนงบประมาณในการจัดกิจกรรม

วิเคราะห์การขับเคลื่อนโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 เพื่อส่งเสริมการอยู่ร่วมกันขององค์กรเครือข่ายในจังหวัดสุรินทร์ ผลการศึกษาพบว่า การขับเคลื่อนโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 ของประชาชนในจังหวัดสุรินทร์ที่เป็นรูปธรรมมากที่สุดคือการขับเคลื่อนในรูปแบบกิจกรรมของชุมชนเช่น บ้าน วัด และ โรงเรียน การใช้กิจกรรมในการขับเคลื่อนโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 ชุมชนให้ความร่วมมือแบบการมีส่วนร่วมสามัคคีกันทำงานแสดงออกเชิงสัญลักษณ์เช่นการสวมใส่

ชุดที่ชาวในวันรักษาศีลอุโบสถของซีพราหมณ์ การใส่ชุดจิตอาสาเพื่อแสดงให้เห็นเชิงสัญลักษณ์ว่าบุคคลแต่งชุดแบบนี้ก็กลุ่มจิตอาสาของพระมหากษัตริย์กิจกรรมรณรงค์ของนักเรียนเพื่อต่อต้านยาเสพติดในชุมชน ดังนั้นกิจกรรมจึงเป็นเครื่องมือที่สำคัญในการขับเคลื่อนโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 ซึ่งมีความสอดคล้องกับงานวิจัยของ สมนึก ปัญญาสิงห์ ได้กล่าวถึงแนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมว่าต้องยึดหลักปัญหาและความต้องการของประชาชนซึ่งเป็นจุดเริ่มต้นของกิจกรรม หากกิจกรรมนั้นเป็นเรื่องใหม่ก็ต้องใช้เวลากระตุ้นเร่งเร้าสร้างความสนใจจนเป็นที่ยอมรับต่อกิจกรรมนั้น กิจกรรมต้องดำเนินการตามลักษณะกลุ่มเพื่อสร้างพลังกลุ่มในการรับผิดชอบสร้างความสัมพันธ์กันระหว่างสมาชิกปลูกฝังทัศนคติและพฤติกรรมที่เห็นแก่ส่วนรวมมากกว่าการเห็นแก่ตัวแนวทางการพัฒนากิจกรรมต่างๆในชุมชนต้องคำนึงถึงขีดความสามารถที่หลีกเลี่ยงการพึ่งพาจากภายนอกให้มากที่สุดโดยเฉพาะในขั้นการเริ่มต้นต้องทำให้ประชาชนรู้สึกแสดงความเป็นเจ้าของกิจกรรมนั้น และการเน้นการช่วยเหลือตนเองและสมาชิกในสังคมด้วยกันกิจกรรมการพัฒนาที่เข้าไปต้องสอดคล้องกับสภาพแวดล้อมสอดคล้องกับสภาพของชุมชนรวมถึงศักยภาพของทรัพยากรในชุมชน และสอดคล้องกับประเพณีวัฒนธรรมท้องถิ่นการเริ่มต้นกิจกรรมต้องอาศัยผู้นำในชุมชนได้แก่ผู้นำธรรมชาติที่ชาวบ้านให้ความเคารพนับถือผู้นำทางศาสนาผู้นำที่ได้รับการแต่งตั้งจากราชการ ขั้นตอนการดำเนินงานต่างๆต้องให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมตั้งแต่ต้นกล่าวคือร่วมหาข้อมูลหาสาเหตุของปัญหาร่วมปรึกษาหารือและแนวทางการแก้ไขตัดสินใจปัญหาพร้อมวางแผนร่วมปฏิบัติงาน และร่วมติดตามประเมินผลแนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมต้องอาศัยกิจกรรมที่หลากหลายต้องเป็นกิจกรรมที่ใหม่เร้าใจและมีความรู้สึกเป็นเจ้าของให้ประชาชนมีส่วนร่วมมากที่สุดร่วมคิดร่วมทำ และร่วมพัฒนาการมีส่วนร่วมเป็นกิจกรรมพื้นฐานในการพัฒนาชุมชนและแม้แต่การจัดกิจกรรมหรือโครงการต่างๆในชุมชนนั้นการที่จะทำให้ประชาชนสามารถตระหนักถึงสภาพปัญหาความต้องการและการคาดการณ์สภาพเหตุการณ์ข้างหน้าเกี่ยวกับชุมชนรวมทั้งคุณภาพชีวิตของตนเองนั้นจำเป็นต้องให้โอกาสแก่ประชาชนเป็นผู้พิจารณาวิเคราะห์ปัญหาและความต้องการเพื่อตัดสินใจเลือกแนวทางที่เหมาะสมแก่ตนเองและชุมชนมากที่สุดโดยอาศัยข้อมูลข้อเสนอแนะคำปรึกษาจากผู้รู้และภูมิปัญญาท้องถิ่นแนวคิดของการพัฒนาแนวใหม่เป็นการพัฒนาที่ยั่งยืนจะมุ่งเน้นกลวิธีของการพัฒนาที่เน้นการมีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชนนั้นคือการให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาซึ่งเป็นหัวใจสำคัญเพื่อเป้าหมายให้ประชาชนสามารถพึ่งตนเองได้ความพร้อมเพรียงกัน ความปรองดองกันเป็นคุณธรรมข้อหนึ่งในพุทธศาสนาเรียกว่าสามัคคีธรรม หมายถึง การร่วมมือช่วยเหลือซึ่งกันและกัน มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ต่อกัน เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อส่วนรวมมากที่สุด

องค์ความรู้ที่ได้จากศึกษา

จากการศึกษาผู้วิจัยพบว่า การสร้างหมู่บ้านรักษารักษาศีล 5 ให้ได้ประโยชน์และสามารถนำไปใช้ได้ ในสังคมชีวิตประจำวันได้จริง คือ เริ่มที่ผู้นำชุมชน หัวหน้าหน่วยงาน ตลอดถึงผู้ตาม จัดเป็นหลักสูตรการคนรักษาศีล 5 มีการอบรมพัฒนาอย่างจริงจัง เพื่อให้ประสบความสำเร็จอย่างยั่งยืน โดยการสร้างเครือข่ายอย่างเป็นระบบ การสร้างคนดีมีศีล 5 ต้องเริ่มกับทุกคน เด็กอนุบาล เด็กประถม มัธยมและมหาวิทยาลัย หรือเริ่มจากสถาบันครอบครัว สถานศึกษา วัด สถาบันกฎหมาย และผู้นำชุมชนควรปฏิบัติตัวเป็นแบบอย่างที่ดีก่อน จึงค่อยขยายหาแนวร่วมสร้างเครือข่ายสังคมคนดี

เอกสารอ้างอิง

- สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ. (2557). คู่มือการดำเนินงาน โครงการสร้างความปรองดองสมานฉันท์โดยใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา “หมู่บ้านรักษาศีล 5”.
- กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ.
- พระครูสันติวิจิตรกิจ. (2560). แนวทางการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนในการขับเคลื่อนโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 เพื่อชุมชนสันติสุข:กรณีศึกษาชุมชนบ้านโนนดุมจังหวัดกำแพงเพชร. วารสารสันติศึกษาปริทรรศน์ มจร ปีที่ 5 ฉบับพิเศษ.
- วาสนา พิทักษ์ธรรมและคณะ.(2559). การประชุมวิชาการและนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติราชธานี วิชาการครั้งที่ 1 “สร้างเสริม สหวิทยาการผสมผสานวัฒนธรรมไทยก้าวอย่างมั่นใจเข้าสู่ AC”. มหาวิทยาลัยราชธานี อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี. วันที่ 20 กรกฎาคม 2559.

